

Stadsbyggnadsförvaltningen
Undersökning

Datum
2025-07-09

Diarienummer
PBN 2024-001545

Handläggare
Björn Sjulgård

Undersökning om betydande miljöpåverkan för Ändring av detaljplan för Rosendalsfältet, kvarteret Sidenbiet

Bakgrund

När en ny detaljplan tas fram, eller en befintlig detaljplan ändras, ska kommunen ta ställning till om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. För att ta reda på det, ska i princip alla¹ förslag till detaljplaner, eller ändringar i befintliga detaljplaner, genomgå en så kallad undersökning, enligt plan- och bygglagens 5 kapitel 11 a § och 6 kapitel 1 § miljöbalken.

I det fall detaljplanen bedöms medföra betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning genomföras och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Miljöbedömningen utgör själva processen, som löper parallellt med planarbetet, med syfte att ge inspel kring möjliga anpassningar av planen, införande av planbestämmelser eller andra åtgärder som behövs för att minimera miljöpåverkan.

Syfte

Enligt 6 kapitel 1 § miljöbalken (MB) är det övergripande syftet med en miljöbedömning att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

Detta dokument syftar till att, i inledning av planprocessen, bedöma och dokumentera planens potentiella miljöpåverkan. Om undersökningen kommer fram till att planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan innebär det att planen ska miljöbedömas och en MKB ska upprättas. Undersökningen utgör också underlag för avgränsning av miljöaspekter i MKB:n, i det fall beslut om betydande miljöpåverkan tas.

Undersökningen används också för att avgränsa vilka typer av miljöpåverkan som behöver beskrivas och hanteras vidare, även om planens genomförande inte bedöms innebära betydande miljöpåverkan.

Bedömning av betydande miljöpåverkan

I miljöbedömningsförordningen § 5 anges vilka omständigheter som kommunen ska utgå från vid undersökningen av om en detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan på miljön, hälsan, hushållning med mark, vatten och andra resurser. Var gränsen för betydande miljöpåverkan går är inte närmare preciserat. Kommunen måste göra en bedömning i varje enskilt fall.

Nedan ges några exempel på förutsättningar som kan bidra till betydande miljöpåverkan:

- Risk för negativ påverkan på riksintressen (Natura 2000/Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv med mera)
- Risk för negativ påverkan på skyddade arter
- Risk för stor negativ påverkan på grundvatten
- Förorenad mark i kombination med risk för översvämning

Viktigt att poängtera är dock att det är den totala sammanvägningen av miljöpåverkan som ligger till grund för beslut om betydande miljöpåverkan. Även om ingen stor påverkan inom någon av ovanstående punkter skulle identifieras, kan en liten påverkan inom många aspekter ge en sammantaget stor påverkan, och därför resultera i betydande miljöpåverkan och behov av MKB.

Om förslaget till detaljplan innebär att planområdet får tas i anspråk för att anlägga större och särskilt komplexa projekt, kallas de för MKB-projekt, se plan- och bygglagen 4 kapitlet 34 §. Ett MKB-projekt är ett projekt som enligt plan- och bygglagen och miljöbalken ska miljöbedömas i en detaljplaneprocess där aspekterna i miljöbedömningsförordningen § 10-13 belyses. Exempel på MKB-projekt är till exempel ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller spårväg. För fler exempel, se Boverkets webbsida.

Undersökningens tre delar

Enligt 6 kapitlet 6 § miljöbalken innebär undersökningen att kommunen identifierar omständigheter som talar för och emot en betydande miljöpåverkan i början av planprocessen. Denna del av undersökningen görs i detta dokument.

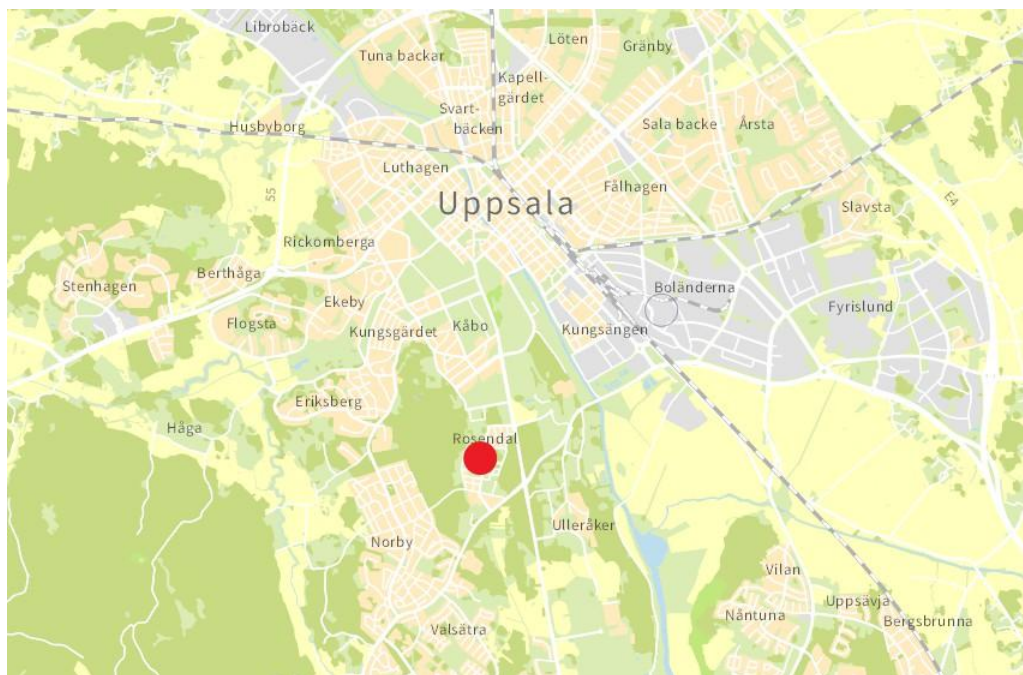
Därefter, i undersökningens andra del, samråder kommunen i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet.

Enligt 6 kapitlet 7 § miljöbalken ska kommunen, när undersökningen är genomförd, i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Beslutet, som utgör undersökningens tredje del, ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan i miljöbalkens mening.

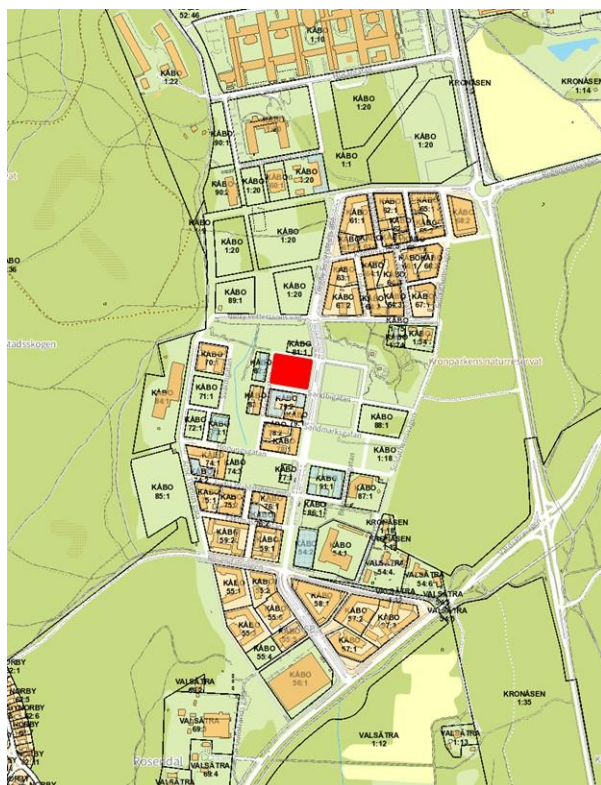
Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten. Enligt 6 kapitlet 8 § miljöbalken får beslutet om huruvida genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan inte överklagas. Däremot kan kommunen i ett senare skede göra en annan bedömning.

Planuppdraget

Syftet med planändringen är att möjliggöra ett bostadskvarter med inglasad innergård, tillåta en lite högre byggrätt i en del av kvarteret för att möjliggöra en takterrass samt att tillåta ett underjordiskt garage för bilparkering. Planändringen berör endast ett kvarter, kvarteret Sidenbiet. Underliggande gällande detaljplan Detaljplan för Rosendalsfältet 0380-P2016/6 som vann laga kraft 2016-03-10, tillåter en hög exploatering i aktuellt kvarter med användningen bostäder, kontor och centrumverksamhet.

Figur 1 Översiktskarta med planområdets läge i Uppsala markerat med röd prick.

Figur 2 Planområdets läge i Rosendal markets med röd färg.

Figur 3 Planområdet markerat med röd linje.

Planändringsförslaget innebär inte en förändrad markanvändning jämfört med underliggande detaljplan.

Planändringsförslaget innebär en något ökad exploateringsgrad i form av väderskydd på takterrass samt ett parkeringsgarage under mark.

Föreslagen markanvändning är förenlig med gällande Översiktsplan 2016:²

Planförslaget ingår i fördjupad översiktsplan för Södra staden.

² Detta är kopplat till Miljöbalkens kapitel 3: "Grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden, 1 § Mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning".

Bedömning av betydande miljöpåverkan enligt Miljöbedömningsförordningen

Nedan redovisas kommunens bedömning av betydande miljöpåverkan genom en beskrivning av planen och platsen, samt bedömning av påverkan. Utgångspunkten är bedömningskriterierna i 5 § miljöbedömningsförordningen 2017:966. Bedömningarna är preliminära och ny kunskap som tillförs planarbetet kan innebära att de behöver omvärderas.

Planen

Miljöbedömningsförordningen 5§ 1, a-d

I vilken utsträckning planändringen:	Kommentar
a) anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser	Planändringen innebär att man uppför ett underjordiskt parkeringsgarage som kan påverka grundvattnet.
b) har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför	Planändringen bedöms inte försvåra för andra detaljplaner.
c) har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller	Planändringen är bra ur socialt perspektiv då den möjliggör uppförande av ett boende för personer som är äldre än 50 år med en inglasad innergård och takterrass med väderskydd. Uppförande av ett underjordiskt parkeringsgarage innebär god tillgång till tillgängliga bilparkeringsgarage. Ett sådant garage innebär dock utsläpp av koldioxid under byggtiden.
d) har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen	För att uppföra det underjordiska parkeringsgaraget behöver man troligen vidta skyddsåtgärder för grundvattnet.

Slutsats gällande förändringar i samband med planen är att förändringen är bra ur socialt hållbarhetsperspektiv. Parkeringsgaraget innebär dock påverkan på grundvattnet samt utsläpp av koldioxid under byggtiden.

Platsen

Miljöbedömningsförordningen 5§ 2, 8, 9.

2: Miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen

8: Det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen.

9: Påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt ³	Kommentar
Berörs platsen av ställningstaganden kring mark- och vattenanvändning i ÖP 2016 angående: Dagvattenstråk Grönt stråk Viktigt grundvattenavsnitt Stort naturområde Grönområde Vattenförekomster vattendrag Vattenförekomster (sjöar, vattendrag)?	Nej	Platsen omfattas av följande i ÖP 2016: Större utvecklingsområde. Södra staden: Område som på olika sätt kan spela en större roll i stadens utveckling. Stadselsnod, Torg i Rosendal: Hög koncentration av bebyggelse, vardagsservice och bostäder.
Berörs platsen av särskilda mark- och vattenområden av riksintressen enligt miljöbalkens kap 3 och 4?	Eventuellt	• <i>Riksintresse totalförsvar.</i> Stoppområde för höga objekt.
Berörs platsen av näringar av nationell betydelse såsom jordbruksmark och skogsmark för produktionsskog?	Nej	
Berörs platsen av skyddade områden enligt miljöbalkens kap 7 och 8?	Ja	<i>Vattenskyddsområde yttre zon.</i> Uppsala och vattholmaåsarna

³ Välj alternativet eventuellt ifall ytterligare utredning krävs för att besvara frågan

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt ³	Kommentar
Finns högt klassade naturvärdesobjekt i naturvärdesinventering (klass 1 och 2) inom eller i närheten av planområdet?	Ja	<i>Naturvärdesobjekt, Kåbo golfbana</i> Högt naturvärde - naturvärdesklass 2
Finns skyddade arter registrerade i Artportalen inom eller i närheten av planområdet?	Eventuellt	Åkerklätt. Rosendal, Torgny Segerstedts allé, Uppsala s:n, Upl noterad blomknopp. 6 okt 2023. Osäkert noterad.
Berörs platsen av Uppsala kommuns känslighetsklassade områden för grundvatten	Ja Hög känslighet	<i>Känslighetskarta för grundvatten (Riskanalys av Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt)</i> Hög känslighet
Finns byggnad eller anläggning som är skyddad som byggnadsminne eller finns fornlämning enligt kulturmiljölagen (1988:950) inom området?	Nej	
Finns risker på platsen som behöver särskild hänsyn? Behövs särskilda utredningar, undersökningar skyddsavstånd med mera?	Nej	Inga kända föroreningar finns inom planområdet.

Slutsats gällande skyddsvärden, känslighet, regleringar och risker som tillhör platsen:

Detaljplaneändringen görs i ett område som är utpekad som utvecklingsområde i ÖP 2016 och är planerad för Stadsdelsnod. Man behöver tänka på grundvattnets sårbarhet vid byggnation. Det har funnits naturvärden inom planändringen. Dock är det oklart om de finns kvar i och med att bostadsområdet Rosendal byggs ut mer och mer. Planändringen bedöms dock inte att påverka naturvärdena mer än den underliggande detaljplanen.

Påverkan

Miljöbedömningsförordningen 5§ 3, 6.

3: de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper

6: miljöeffekternas omfattning

Påverkan på miljön och människors hälsa vid genomförande av planen;

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för påverkan på naturvärden , gröna värden / kilar, biologisk mångfald, växt- och djurliv?	Nej, planändringen tar ingen mer naturmark i anspråk än vad underliggande detaljplan redan tillåter.		
Finns risk för påverkan på rekreation och friluftsliv ?	Nej. Planändringen påverkar inte rekreation eller friluftsliv.		
Finns risk för påverkan på kulturmiljövärden ?	Nej, planändringen berör inga kända kulturhistoriska värden.		
Finns risk för påverkan på landskapsbild / stadsbild ?	Nej. Planändringens små ändringar i tillåten byggrätt kommer inte att påverka stadsbilden i Rosendal.		
Finns risk för påverkan på grundvatten – att miljökvalitetsnormer inte kan följas eller att riktvärden överskrids?		Kanske, planområdet ligger inom vattenskyddsområde/ hög känslighet (Riskanalys av Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt). Riskbedömning grundvatten krävs.	

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för påverkan på ytvatten - att miljö kvalitetsnormer inte kan följas, eller att riktvärden överskrids?	Nej, planändringen påverkar inte ytvatten mer än underliggande detaljplan.		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande översvämning och skyfall	Nej, planområdet bedöms inte riskera att översvämmas i framtiden.		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande instabilitet, sättningar, erosion, ras och skred	Nej		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande förorenad mark	Nej.		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande utsläpp	Nej.		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande explosion	Nej.		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande strålning till exempel elektromagnetiska fält från järnväg, elnätsstationer, kraftledning.	Nej.		

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av buller från väg, järnväg, verksamheter, flygtrafik med mera (Miljökvalitetsnormer buller)	Nej, planändringen påverkas inte mer av buller än underliggande detaljplan.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av vibrationer från tung trafik, järnväg med mera.	Nej, planändringen påverkas inte mer av vibrationer än underliggande detaljplan.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av försämrad luftkvalitet (Miljökvalitetsnormer luft)	Nej, planändringen påverkas inte mer av dålig luftkvalitet än underliggande detaljplan.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av djurhållning på grund av risk för allergener (närhet till stall, beteshagar med mera)	Nej		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av ljusförorening från belysningsmaster vid verksamheter eller evenemangsplatser med mera.	Nej		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av lukt från avloppsreningsverk, pumpstation med mera.	Nej		
Finns risk för klimatpåverkan på grund av ökade utsläpp av växthusgaser, kopplat till förändrad markanvändning?		Kanske. Planändringen innehåller ett underjordiskt parkeringsgarage som innebär koldioxidutsläpp under uppbyggnaden.	

Slutsats gällande påverkan på miljön och människors hälsa är att det är det underjordiska garaget som kan påverka grundvattnet, samt innebära större utsläpp av koldioxid, jämfört med vad som tillåts i underliggande detaljplan.

Sammanvägning av påverkan

Miljöbedömningsförordningen 5§ 4, 5.

4: I vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna

5: Miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt	Kommentar
Är det sannolikt att negativa miljöeffekter uppkommer på miljö, klimat, hälsa eller hushållning med mark, vatten eller andra naturresurser?	Eventuellt	Planändringen innebär viss risk för negativa miljöeffekter då man uppför ett underjordiskt garage och kan behöva ansöka om tillstånd att påverka grundvattnet.
Är miljöeffekterna bestående, det vill säga icke reversibla?	Nej	
Kan ett genomförande av planen medföra att förebyggande åtgärder eller kompensationsåtgärder behöver vidtas?	Ja	Skyddsåtgärder kopplade till att ett underjordiskt garage påverkar grundvattnet kommer innebära att skyddsåtgärder kommer att behöva vidtas.
Kan ett genomförande av planen som helhet, tillsammans med förväntad utveckling i omgivningen ⁴ , ge upphov till kumulativa negativa effekter ⁵ på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten och andra naturresurser?	Nej	Nej, planändringen innebär inte några större ändringar i byggnation än vad underliggande detaljplan redan tillåter.

Slutsats gällande sammanvägd påverkan är att det är det underjordiska garaget som kan påverka grundvattnet.

⁴ Som styrs av andra planer och program

⁵ Kumulativ negativ effekt = flera mindre effekter som kan ge stora negativa effekter utan att de var för sig behöver innebära betydande miljöpåverkan

Samlad bedömning

Underliggande gällande detaljplan Detaljplan för Rosendalsfältet 0380-P2016/6 tillåter idag en hög exploatering i aktuellt kvarter med användningen bostäder, kontor och centrumverksamhet.

Planändringen möjliggör ett bostadskvarter med inglasad innergård, tillåter en lite högre byggrätt i en del av kvarteret för att möjliggöra en takterrass samt att tillåta ett underjordiskt garage för bilparkering.

Uppförande av det underjordiska garaget för bilparkering kan påverka grundvattnet i området och kommer troligen kräva skyddsåtgärder. Skyddsåtgärderna hanteras i planarbetet. Garaget kommer innebära större utsläpp av koldioxid jämfört med att inte uppföra garaget.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att ett genomförande av Ändring av detaljplan för Rosendalsfältet, kvarteret Sidenbiet, inte kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan. Därmed behöver en strategisk miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken 6 kapitlet inte genomföras.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer inte att de mer omfattande kriterierna som listas i 10 § MBF behöver beaktas då planområdet inte kommer tas i anspråk för åtgärder som listas i PBL 4 kap 34 § andra stycket. Stadsbyggnadsförvaltningen anser inte att förslaget till detaljplaneändring är ett så kallat "annat stadsbyggnadsprojekt". Ändringen sker i ett bostadskvarter och omfattar ändringar som har liten påverkan på omgivningen.

Stadsbyggnadsförvaltningen